

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Najważniejszy jest pistolet - wspomnienia świadków przestępstw

Świadek przestępstwa z użyciem broni skupia się na niej tak bardzo, że nie zapamiętuje już innych szczegółów, np. twarzy czy ubrania przestępcy. To efekt wykształconego w ewolucji mechanizmu "walcz albo uciekaj" - wyjaśnia psycholog Julita Maleszewska.

Raporty amerykańskiego Departamentu Sprawiedliwości i Senatu Stanów Zjednoczonych pokazują, że nieprawidłowa identyfikacja podejrzanego przez świadków zdarzenia, wpłynęła na ponad 70 proc. niesłusznych skazań. Świadkowie jednak rzadko świadomie zmyślają. Dlaczego nasza spostrzegawczość i pamięć tak bardzo nas zawodzi?

Duże znaczenie ma element zaskoczenia, zwykle nie jesteśmy przygotowani na to, że możemy się stać świadkami przestępstwa. W przestępstwach z użyciem broni palnej decydującą rolę odgrywa zjawisko zogniskowania na broni. Okazuje się, że kiedy przestępca wykorzystuje broń, świadkowie skupiają się przede wszystkim na niej. Obniża się ich zdolność do zapamiętywania innych szczegółów zdarzenia.

"To wykształcony w ewolucji mechanizm +walcz albo uciekaj+. Skupiamy się najbardziej na czymś, co nam zagraża, od czego zależy nasze życie, a na inne ważne do zidentyfikowania napastnika szczegóły nie zwracamy już takiej uwagi" - wyjaśnia psycholog Julita Maleszewska z Komitetu Ochrony Praw Dziecka.

We wszystkich rodzajach przestępstw - tłumaczy specjalistka - największe znaczenie odgrywa po prostu pamięć świadka. „Świadkowie nie są nigdy przepytывani bezpośrednio po wydarzeniu. Tymczasem większość z tego, co widzimy trafia do naszej pamięci krótkotrwałej, a oznacza to, że zapisane tam informacje dość szybko tracimy” - zauważyła.

Nawet jeśli wspomnienia z miejsca przestępstwa utrwala się w pamięci długotrwałej, to i tak trafiają na struktury poznawcze zwane schematami. Porządkują one naszą wiedzę, doświadczenie, a także uzupełniają luki naszej pamięci i pomagają organizować, nadawać sens zdarzeniom. *„Dwie osoby nigdy nie odtworzą identycznie tej samej sytuacji. Nasza pamięć potrafi uzupełnić, dopowiedzieć sobie pewne zdarzenia, dodać informacje, które czerpiemy z innych zapamiętanych historii, również tych z filmów”* - wyjaśniła Maleszewska.

Uczestnikom prowadzonych przez siebie warsztatów pokazała kiedyś film z napadu na sklep sportowy. *"Po projekcji byli oni przekonani, że napastnik uciekał z miejsca przestępstwa, co nie było prawdą. W naszych schematach myślowych mamy zakodowaną informację, że z miejsca*

przestępstwa się ucieka” - powiedziała rozmówczyni.

Duże znaczenie odgrywają też tzw. ukryte teorie osobowości, którymi się posługujemy. W Stanach Zjednoczonych problem ten dotyka przede wszystkim osób czarnoskórych, ponieważ często tylko ze względu na swój kolor skóry są one oskarżane przez świadków o dokonanie przestępstwa. W USA często napastnik kojarzy się z młodym czarnoskórym mężczyzną. Dlatego ludzie, którzy mają ukrytą teorię osobowości o takiej osobie, automatycznie uznają, że jest ona groźna. W USA działa nawet grupa „Projekt niewinność”, która zajmuje się osobami niewinnie oskarżonymi. Udało się jej uniewinnić ponad 300 niesłusznie skazanych osób.

Na inne elementy zwracają uwagę kobiety, a na inne mężczyźni, którzy znaleźli się w miejscu przestępstwa. *„Kobiety są bardziej ewolucyjnie przystosowane do tego, aby pamiętać szczegóły związane z twarzą. Lepiej odczytują modulację głosu, intensywność wypowiedania słów. Lepiej zapamiętują też informacje, które umykają mężczyznom: fryzurę, kolor ubrania przestępcy”* - opisała psycholog.

Z kolei mężczyźni lepiej zapamiętują np. informacje liczbowe czy przestrzenne, dzięki czemu lepiej opisują miejsce zdarzenia. Ze względu na posiadaną już wiedzę (np. o samochodach), więcej informacji podadzą z miejsca wypadku samochodowego.

Czy w takim razie warto wierzyć świadkom, skoro popełniają tak wiele tragicznych w skutkach błędów, a pamięć zbyt często płata im figle? *„Świadkowie są bardzo dobrym źródłem informacji, a czasami wręcz jedynym. Dlatego konieczne jest, aby przesłuchiwali ich eksperci, którzy wiedzą, jak z nimi rozmawiać”* - oceniła psycholog.

Najlepiej, by świadek jak najszybciej od momentu przestępstwa sam opowiedział, co widział. „Jest to oczywiście sytuacja idealna, bo przecież często świadkowie są ofiarami przestępstwa i nie mogą od razu zeznawać. Jeżeli już mają pojawić się pytania, to powinny być to pytania otwarte, niesugerujące” - podkreśliła rozmówczyni.

Jak łatwo zasugerować komuś udzielenie odpowiedzi pokazało badanie amerykańskiej badaczki Elizabeth Loftus. Przeprowadziła ona eksperyment, w którym dwóm grupom zadano pytanie dotyczące tego samego filmu z pędzącym samochodem, który ulega wypadkowi. Obie miały ocenić szybkość, z jaką samochody się poruszały. Pierwszą grupę zapytano o rozbicie, a drugą o roztrzaskanie samochodu. Członkowie drugiej grupy, zasugerowani pytaniem, podawali wyższą prędkość.

Maleszewska wyjaśniła, że jest jednak wiele sygnałów, które doświadczonemu ekspertowi mogą zdradzić, czy świadek konfabuluje. *„Fakt, że świadek się myli i poprawia zeznania nie sprawia, że staje się on niewiarygodny. Paradoksalnie zbyt duża pewność swoich zeznań może sprawić, że taka osoba będzie mniej wiarygodna”* - dodała psycholog.

Źródło: www.naukawpolsce.pap.pl

<https://laboratoria.net/aktualnosci/18665.html>

01-06-2026

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał](#)

Sam czas spędzony przed ekranem nie jest najlepszą miarą ryzyka.

01-06-2026

[Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę](#)

Dotyczy działań komunikacyjnych, edukacyjnych oraz popularyzatorskich.

01-06-2026

[10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#)

Między 24 a 28 czerwca zmierzą się z ponad 150 ekipami z 28 krajów.

01-06-2026

Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne

W 2023 r. z tego powodu cierpiało prawie 1,2 mld ludzi na świecie.

01-06-2026

AGH uruchomiła laboratorium

Ze źródłem promieniowania RTG dorównującym synchrotrono.

01-06-2026

UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki

Uczelnie zapowiedziały rozwój kształcenia praktycznego i cyfrowego.

01-06-2026

[W poniedziałek rozpocznie się rekrutacja na Uniwersytet Jagielloński](#)

Najstarsza uczelnia w kraju ma w ofercie 13 nowych kierunków studiów.

01-06-2026

[3 proc. PKB na naukę to nie jest radykalny postulat](#)

To nie jest radykalny cel, ale uniwersalny postulat, który bardzo by Polsce pomógł.

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy